

GEZIEEN

Geïntegreerde aanpak onderwijs en basisondersteuning
jeugdverpleegkundigen en schoolmaatschappelijk
werk in 's-Hertogenbosch

Bevindingen uit
de praktijk

*Ondersteuning in
de school zelf*

Ouderverhalen

Proeftuin: de conclusies

MEISJE

Stichting Schoolbesturen
Primair Onderwijs
's-Hertogenbosch

's-Hertogenbosch

Hart voor Brabant

de Meierij
swv primair onderwijs

Farent
sociaal werk

Inhoudsopgave

Proeftuin ervaring
Beginnen bij vertrouwen

Ouderverhaal
Gezien

Proeftuin ervaring
In de school oppakken en oplossen

Proeftuin ervaring
Zien, horen en meteen handelen

Conclusies
29

Ouderverhaal
Geen dwang

De
proeftuin
31

Proeftuin ervaring
Gescheiden werelden aan elkaar verbinden

Proeftuin ervaring
Werken aan warme contacten
in de wijk

De foto's in deze uitgave zijn enkel ter illustratie. Zij portretteren niet de werkelijk geïnterviewde personen.

Proeftuin

In de proeftuin *Geïntegreerde aanpak onderwijs en basisondersteuning jeugdverpleegkundigen en schoolmaatschappelijk werk* in 's-Hertogenbosch deden 6 scholen/kindcentra ervaring op met vroegtijdig, laagdrempelig en nabij aansluiten bij ondersteuningsvragen van kinderen en gezinnen, om zo escalatie en inzet van zwaardere hulp te voorkomen.

De scholen wilden dat vragen van kinderen, ouders en leerkrachten meteen opgepakt werden door de onderwijsteams, versterkt met een jeugdverpleegkundige en/of schoolmaatschappelijk werker. Ook wensten de scholen

ondersteuning voor leerkrachten die dagelijks te maken hebben met opgroei- en opvoedproblemen. De ondersteuning voor kinderen, ouders en leerkrachten diende beschikbaar te zijn in de school zelf.

Meer zorg in de school

De proeftuin is ontstaan vanuit een behoefte. Ouders kennen mogelijk onvoldoende de weg en hebben vooral behoefte aan ondersteuning die nabij en bekend is. Leerkrachten krijgen veel vragen en signaleren gezins- of opvoed/opgroei-problematiek in de school. De bestaande inzet van de jeugdverpleegkundige en de schoolmaatschappelijk werker is niet toereikend en het onderwijsteam loopt tegen de grenzen aan van wat de school kan bieden aan advies en ondersteuning. Gezien de veelheid aan vragen en ook de zwaarte van sommige problemen, is ontzorgen van het onderwijs noodzaak.*

Zien, horen, handelen

Op 6 kindcentra zijn GGD jeugdverpleegkundigen en Farent schoolmaatschappelijk werkers de schoolteams aanvullend komen versterken. Gedurende (bijna) een jaar verdeelden de jeugdverpleegkundigen en schoolmaatschappelijk werkers daartoe 6 uren extra inzet per week. Uren die zij in de scholen aanwezig waren, zichtbaar en aanspreekbaar voor kinderen, ouders en leerkrachten. Hun taak was zien, horen en handelen, met inzet van hun brede expertise en netwerken.

Positieve resultaten

De samenwerking op de 6 scholen bleek positief. Het lukte om in de samenwerking laagdrempelig en nabij aan te sluiten bij ondersteuningsvragen van kinderen en gezinnen. Met de extra inzet van de jeugdverpleegkundigen en schoolmaatschappelijk werkers investeerden de scholen in:

- vertrouwen bij de kinderen, ouders en leerkrachten door aanwezigheid en bekend zijn;
- effectieve inzet van de school als vindplaats en werkplaats; niet meer kwesties meenemen naar elders, maar aanpakken

- en oplossen in de school(omgeving);
- school als een veilige plek waar kwesties vroegtijdig gesignaleerd en meteen opgepakt worden;
- een preventieve aanpak, gericht op versterking van het eigen kunnen en kennen, waardoor (later) intensieve zorg minder of niet nodig is;
- een brugfunctie naar het netwerk van de ouders/bewoners dichtbij in de buurt;
- het bieden van ondersteuning en eerstelijns opvoedhulpverlening in de school en bij de gezinnen thuis;
- ontzorgen van leerkrachten dankzij de snelle en passende inzet van jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker;
- contacten met professionals die werken in de wijk en de stad; om zo ook de sociale kaart van de school en stad, verbonden met de buurtteams te versterken.

Proeftuin verhalen

De verhalen in deze uitgave zijn van ouders, jeugdverpleegkundigen, schoolmaatschappelijk werkers, leerkrachten, intern begeleiders en een enkele schooldirecteur. Zij vertellen hoe de samenwerkende professionals in de proeftuin het verschil hebben gemaakt voor kinderen en ouders. En hoe de onderwijsteams in de 6 scholen eigenlijk niet meer zonder hun collega's jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker kunnen. Gedurende de proeftuin hoefden onderwijzers bij zorgelijke signalen niet meer te wachten tot de eerstvolgende zorgteambespreking in de school; de schoolmaatschappelijk werker en/of de jeugdverpleegkundige kon direct in actie komen. Soms intensief, en vaak ook met alledaagse dingen. Zoals op een holletje achter een moeder aangaan op het schoolplein: hé, hoe gaat het vandaag?" Kleine acties die grote impact kunnen hebben. De proeftuin vraagt om een vervolg.

* Aan de proeftuin liggen de resultaten van het onderzoek *Preventieve ondersteuning in Bossche kindcentra en wijken ten grondslag. Het onderzoek is uitgevoerd in 2018 door het NJI, in opdracht van de Bossche schoolbesturen en gemeente.*

*Vertrouwen
hebben in de
professionals
op school.*

Beginnen bij vertrouwen

In de proeftuin hebben we gewerkt aan (meer) laagdrempelig contact met ouders en daardoor vroegtijdig vragen of problemen oppikken.

Uit de verhalen van intern begeleiders, jeugdverpleegkundigen en schoolmaatschappelijk werkers blijkt dat laagdrempelig alles te maken heeft met vertrouwen. Ouders gaan niet of moeizaam naar een 'instantie' of een spreekkamer als er iets speelt.

De dagelijkse praktijk is als volgt: ouders en kinderen laten tijdens de schakelmomenten op school een vraag of een stukje van hun verhaal vallen bij de professionals die zij kennen en vertrouwen. Denk aan de leerkracht, de directeur, de intern begeleider, soms de conciërge. Logisch, bij vertrouwde gezichten leg je niet alleen je vrolijke ervaringen, maar ook je zorgen neer.

Daarom zijn we begonnen bij het vertrouwen dat ouders en kinderen al hebben in de professionals op school. Daarmee zijn we immers al halfweg richting oplossingen.

Vervolgens hebben we geëxperimenteerd met vasthouden en veilig doorgeven van vertrouwen; bijvoorbeeld van kind of ouders via de leerkracht naar de (nieuwe) schoolmaatschappelijk werker of jeugdverpleegkundige. Ook zij zijn professionals die gewoon deel uitmaken van het schoolteam. Dat blijkt te werken.

Via de eerst aangesproken professional gaat het balletje van vertrouwen rollen, komt er opening voor gesprek en kunnen de jeugdverpleegkundige en/of schoolmaatschappelijk werker gaan helpen en handelen.

Beginnen bij vertrouwen

Hoi, ik ken jou!

“Als jeugdverpleegkundige ken ik veel ouders van het consultatiebureau. Toen ik begon op school, herkenden veel moeders mij. Overal hoorde ik ‘hoi, hoi, hoi’. Zo kende ik ook deze moeder. Ze sprak me aan want ze maakte zich zorgen over haar jongste dochter van 8 jaar. Die woonde bij haar, maar regelmatig was het meisje ook bij haar vader. De ouders waren gescheiden en na een periode van conflicten was het rustiger. Juist nu gedroeg dit meisje zich boos en agressief. De moeder begreep dat niet goed en zij vroeg zich of of haar dochter ook onhandelbaar of boos was in de klas. In de school kon ik vlot een gesprek arrangeren van de moeder, de leerkracht, de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werker en mijzelf. De moeder ging akkoord met dit gesprek omdat ze mij vertrouwt.

Samen praatten we over wat haar dochter heeft meegemaakt: de scheiding, een verhuizing, conflicten tussen de ouders.

De leerkracht vertelde dat zij de boze buien van het meisje wel opmerkte in de klas. Ook zag zij concentratieproblemen en soms somberheid. En terloops vertelde de leerkracht dat het kind slecht las. Of de moeder dit wist? Het gesprek liep soepel en we maakten direct afspraken: de school deed onderzoek naar dyslexie, de schoolmaatschappelijk werker ging moeder begeleiden in het omgaan met boosheid en agressie en zij zou ook een KIES-aanmelding regelen voor het meisje (groeps cursus voor kinderen over scheiding bij het regionaal trainingscentrum). Vanuit dit ene gesprek konden we meteen stut en steun bieden aan kind en moeder. Als jeugdverpleegkundige had ik hoegenaamd geen taak. Dat wil zeggen... ik bleef de professional die het vertrouwen vasthield en veilig schakelde naar de collega's. Was die begroeting van 'hoi, ik ken jou!' er niet geweest, dan was deze moeder mogelijk niet gekomen met haar verhaal.”

Gewoon een mevrouw op school

“De jeugdverpleegkundige in ons team kende die moeder; haar jongste is nog een peuter. Deze moeder had weinig op met hulpverlenende instanties. Ze was ronduit wantrouwend, vanwege eerdere contacten met Bureau Jeugdzorg, en dat wist onze jeugdverpleegkundige.

“Vertrouwen hangt aan personen. Heel belangrijk.”

De moeder had haar op school -in het voorbijgaan- verteld dat de kinderen beter niet mee konden doen met zwemles. Dat bevreedde de jeugdverpleegkundige; zij

Punt uit de praktijk*

- Dit moet doorgaan! Opbouwen van **vertrouwen, bij ouders, kinderen en leerkrachten**, is een kwestie van lange adem.
- **Vertrouwen heeft alles te maken met zichtbaar zijn.** Voor ouders van kinderen die zelfstandig naar school komen, zijn we minder zichtbaar. Blijven informeren, via de schoolapp of infomiddagen, blijft dus belangrijk.
- Een aantal ouders is bang van Veilig Thuis en associeert de schoolmaatschappelijk werker daar ook mee. Vanuit die angst is er weinig vertrouwen. **Daar kunnen we wél iets mee.**

* Uit de kwalitatieve proeftuin evaluatie ingevuld door intern begeleiders, schooldirecteuren, schoolmaatschappelijk werkers en jeugdverpleegkundigen.

arrangeerde een moment van kennismaking met mij, schoolmaatschappelijk werker. Terloops, met de melding dat wij beiden best vaak op school waren. Na dat korte contact is het toch tot een gesprek gekomen. Puur omdat de moeder onze jeugdverpleegkundige vertrouwde en omdat zij ons letterlijk samen tegen het lijf liep in de school. In dat gesprek bleek pas hoe nijpend haar financiële situatie was. Op dat moment hadden we beiden kunnen denken: dat hoort niet bij school. Maar hadden we de moeder op dat moment koud verwezen naar het buurtteam, dan was het alsnog op niks uitgelopen. Dus nam ik zelf contact op met het buurtteam, bij ons in het gebouw. Zij legden de lijntjes naar Quiet, het Sportfonds, stichting Leergeld en de Voedselbank.

Ondertussen bleef ik het gezicht voor die moeder. Het balletje van vertrouwen bleef rollen, de kinderen konden mee naar de

zwemles en regelmatig checkte ik bij moeder of de contacten met Quiet of de Voedselbank liepen. Niet formeel, maar even op een holletje achter haar aan, als ik haar zag op het schoolplein. Is dat pampere? Nee, het is op dat moment de beste manier om het contact te houden. En dan merk je dat maatschappelijk werk of hulp voor de moeder gewoon 'die mevrouw van school' wordt. Vertrouwen hangt aan personen. Heel belangrijk.”

*Wachten tot een
zorgteamvergadering
hoeft niet en de lijntjes
blijven kort.*

In de school oppakken en oplossen

In de proeftuin hebben we de kracht ervaren van vragen of signalen meteen oppakken en zo veel mogelijk oplossen in de context van de school.

Het is effectief om gebruik te maken van alles wat de schoolgemeenschap is en biedt: ouders en kinderen zijn er dagelijks, de professionals in de school bieden ontwikkelkansen voor individuele kinderen en bouwen samen met ouders aan een veilige (leer)omgeving waar talenten kunnen groeien en problemen of belemmeringen opgepakt worden.

Werkend vanuit vertrouwen, staat vragen vrij, voor kind en ouders. Ook 'zware' dingen mogen 'licht' of tussendoor aangekaart worden. De jeugdverpleegkundige en/of schoolmaatschappelijk werker zijn persoonlijk aanspreekbaar. Waar dat kan, geven zij meteen (opvoed) tips en adviezen. Is er meer nodig, dan volgt snel een huisbezoek of een gesprek op school.

Wachten tot een zorgteamvergadering hoeft niet en lijntjes blijven kort. De jeugdverpleegkundige en/of schoolmaatschappelijk werker zijn meerdere dagen per week op school, houden contact en kunnen erger voorkomen. Zij volgen, jagen opnieuw aan of sturen bij.

Ook de professionals van de peuter- en kinderopvang 0-4 jaar (gehuisvest in het schoolgebouw) kunnen een beroep doen op de jeugdverpleegkundige of de schoolmaatschappelijk werker. Immers, hoe eerder vragen worden opgepakt, hoe beter het is.

In de school oppakken en oplossen

Meteen op huisbezoek

“Op mijn school werd ik als jeugdverpleegkundige staande gehouden door een leerkracht. Zij vertelde over een kind in haar klas dat niet naar school wilde. Het acute ‘probleem’ zat eigenlijk bij de vader die dagelijks mensen aanklampte met zijn zorgen om het kind; de ene dag sprak hij de directeur, dan weer een leerkracht, de conciërge, de intern begeleider. Dat gaf veel ruis; niemand had op dat moment tijd om echt te checken wat er speelde en iedereen gaf die vader een antwoord wat passend leek. Diezelfde middag sprak ik de vader aan en ik vroeg hem of ik de volgende dag op huisbezoek mocht komen. Ik was welkom en er volgde een open gesprek. Dit betrof een gezin waar opvoed- onmacht en traumaverwerking speelde. Het gezin had moeite om de boel op de rit te houden. De onwil van het kind en het niet weten waar naartoe op school, zorgden voor veel extra stress.

Ik heb de schoolmaatschappelijk werker en de intern begeleider erbij gehaald en samen hebben we de vraag verhelderd voor de ouders: als het kind niet naar school kwam, kon dat gemeld worden bij de intern begeleider. Natuurlijk heeft de school te maken met het verzuimprotocol en daar houden we ons ook aan. Maar omdat we weten wat er speelt, kunnen we ook aansluiten bij wat het gezin nodig heeft. De neuzen dezelfde kant op, ook in de school! Dat gaf rust, ook voor de ouders. Voor de traumaverwerking kon de school-

maatschappelijk werker schakelen naar gespecialiseerde hulp en opvoedondersteuning pakt zij ook op. Inmiddels komt het kind weer gewoon naar school. Het verhaal is nog niet af, maar de stress van ‘wat moet ik doen’ is weggenomen. Zonder de proeftuin was die leerkracht waarschijnlijk niet bij mij gekomen. Dus dit verhaal gaat ook over samenwerken. Vanuit het signaal van de leerkracht hebben we op school een plan gemaakt. Duidelijk voor ouders, ontlastend voor de onderwijzen en lekker snel. Voorheen zou het wellicht tot een crisis zijn gekomen, met een melding bij leerplicht, bespreking in het zorgteam of bij het team Toegang en Regie. Dan was het allemaal veel hoger opgelopen. Het feit dat mijn collega schoolmaatschappelijk werker de dag erna op huisbezoek kon gaan, is direct de winst uit de proeftuin.”

Angel eruit halen

“Via onze school treffen ouders elkaar. Denk aan alleenstaande ouders die in hun eentje de kids opvoeden. Groepjes ouders organiseren ook activiteiten op school en dat doet hen goed. Vorig jaar is een ouder in zo’n groepje anoniem beschimpt en beschuldigd via de sociale media. Ik wist ervan omdat die

Punt uit de praktijk*

- Passend onderwijs is van ons allemaal. **Onderwijs kan deze ‘last’ niet alleen dragen.** De proeftuin heeft laten zien dat we gezamenlijk, onderwijs en zorg, draagkracht kunnen versterken. Als de proeftuin niet wordt doorgezet, zijn we weer terug bij af.
- We kunnen nog meer investeren in korte lijnen naar zorg en ‘s-Hertogenbosch kan deze **proeftuin uitbreiden naar alle basisscholen/kindcentra.**

* Uit de kwalitatieve proeftuin evaluatie ingevuld door intern begeleiders, schooldirecteuren, schoolmaatschappelijk werkers en jeugdverpleegkundigen.

bewuste ouder bij mij – schoolmaatschappelijk werker- zijn verhaal kwam doen. Hij was erg boos en erger nog: hij verdacht een andere ouder uit het groepje en maakte dat ook wereldkundig. Daarover ontstond veel commotie op het schoolplein. Dat is gesust, maar de roddel blijft. Tot op dit moment blijven ouders komen met hun verhaal bij de jeugdverpleegkundige of bij mij, schoolmaatschappelijk werker. Je zou dit kunnen zien als een keerzijde van onze laagdrempeligheid. Zo beleef ik dat niet. Het geeft ons juist ingangen om te de-escaleren en te kanaliseren. Direct op de plek waar het gebeurt, in de hoop dat we grote ruzies op het schoolplein voor kunnen blijven. Dit verhaal is niet kindgerelateerd, maar het had het gemakkelijk kunnen worden. We willen natuurlijk niet dat kinderen tegen elkaar worden uitgespeeld.

Dus laten wij ouders stoom afblazen, halen we de angel eruit en blussen we de brand als het vuur weer oplaait. Dat doen we op school en het ontzorgt onze onderwijscollega’s heel

duidelijk. Bovendien maak ik gebruik van mijn collega’s in het buurtteam. Samen kunnen we nog effectiever de-escaleren op school en zo nodig ook in de wijk, in het belang van een veilige school voor de kinderen.”

School staat er niet meer alleen voor

“Als intern begeleider was ik betrokken bij een gezin van 3 kinderen dat vastliep op een andere school. We hadden twijfels of we de kinderen moesten opnemen. Eerlijk gezegd zag ik er er tegenop. Dit leek een ‘bewerkelijk’ gezin waar ik behoorlijk energie in zou moeten steken. Maar dankzij de proeftuin durfden we het aan. We hebben de kinderen opgenomen, op voorwaarde naar de ouders dat onze schoolmaatschappelijk werker intensief betrokken zou zijn. Er waren veel instanties rondom het gezin en waar dat nuttig was, kon onze schoolmaatschappelijk werker kon vrij gemakkelijk met hen uitwisselen. Vanaf het begin is zij in gesprek gegaan en gebleven met de ouders en dat

“Maar omdat we weten wat er speelt, kunnen we ook aansluiten bij wat het gezin nodig heeft.”

In de school oppakken en oplossen

Schoolplein, schoolplein!

"Ik zal je vertellen hoe het gaat 's ochtends op het schoolplein. Als leerkracht sta je buiten en allerlei ouders en ook kinderen willen even iets aan je kwijt. Soms praktische dingen, maar ook mededelingen in de trant van 'ik heb besloten om weg te gaan bij mijn vriend. Hij is niet goed voor de kinderen en anders raak ik ze misschien kwijt'. Heftig. Omdat ik weet dat onze schoolmaatschappelijk werker even verderop staat te kletsen met een ouder, kan ik ontspannen reageren: 'wat een goed besluit van jou. Daar staat onze schoolmaatschappelijk werker, spreek haar even aan. Zij denkt met je mee'. Even later zie ik die moeder bij de schoolmaatschappelijk werker staan praten. Dat is zo fijn. Ik kan beginnen met mijn les in de wetenschap dat mijn collega dit verhaal opvangt. Als leerkracht wil je er altijd zijn voor iedereen. Dat is goed, maar onhaalbaar. Nu hebben we onze schoolmaatschappelijk werker. Kinderen en ouders krijgen vaker de aandacht die ze nodig hebben. En als leerkracht kan ik weer doen waar ik voor ingehuurd ben."

wekte vertrouwen. Ik denk dat wij dit tot een succes kunnen maken. Dit gezin was aan het afglijden. Maar dankzij de ondersteuning en achtervang van de schoolmaatschappelijk werker konden we dit verhaal weer draaien richting vertrouwen. Een nieuw begin voor deze kinderen en hun ouders. Als school durfden we dit te bieden omdat ik er niet alleen voor stond. Dat heb je namelijk vaak als intern begeleider: dat je er alleen voor staat. In de proeftuin staat we samen sterk, binnen de school. Wij kunnen door met ons onderwijs. De collega professionals jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker pakken het op. En later kom je er samen weer over te spreken. Het werkt gewoon!"

"Als leerkracht kan ik weer doen waar ik voor ingehuurd ben."

ouderverhaal

Die persoonlijke aandacht doet goed. Onze zoon voelt zich gezien.

Gezien

"Onze jongste is een eigengereid jongetje. Hij is graag alleen en selectief in zijn speelkameradjes. Andere kinderen vinden hem niet altijd meteen leuk. Dat gaf wrijving in de klas en de juf pikte dat op. Zij sprak daarover met de schoolmaatschappelijk werker en die kwam vervolgens bij mij."

"Sindsdien heeft ons kind gesprekjes met de schoolmaatschappelijk werker. Zij haalt hem op in de klas: 'heb je zin om even mee te lopen?' Die persoonlijke aandacht doet goed, dat merk ik wel. Onze zoon voelt zich gezien. Vanochtend kreeg ik een app'je van de schoolmaatschappelijk werker: 'ik heb jouw kind gesproken. Kan ik je daarover even bellen?' Dat is heel fijn.

Inmiddels weet ik ook dat de schoolmaatschappelijk werker gepraat heeft met de kinderen met wie onze zoon gedoe heeft. Die kinderen hebben onderling last van elkaar.

De schoolmaatschappelijk werker blijft tegen onze zoon herhalen: 'kom naar mij of naar je juf als er iets is. Ja mag gewoon vertellen wat je dwars zit. In plaats van lang te zwijgen en er later ruzie over te maken'.

Ook toen er dingen speelden in ons gezin was de schoolmaatschappelijk werker op de hoogte. Mijn man was burn out en dat gaf thuis veel stress. Een keer liep dat zo hoog op dat ik de politie heb gebeld. De kinderen maakten dat mee en ik vertelde dit aan de schoolmaatschappelijk werker: 'houd de kinderen een beetje in de gaten'. Het is nooit verkeerd als anderen meekijken. En voor mij is het logisch dat dit gebeurt vanuit de school. Onze kinderen zijn daar elke dag. De schoolmaatschappelijk werker gaat daar trouwens goed mee om. Ze zit niet te pushen en ze is eerlijk. Ze maakt geen problemen die er niet zijn. Integendeel: ze kan geruststellend zijn. Dan laat ze ons weten dat onze zoon zo'n mooi kereltje is. En dat hij – ook als hij wat ouder is- zeker aansluiting vindt bij andere kinderen. Dat doet goed."

*Het ontbreekt
leerkrachten aan tijd
of specifieke expertise
voor een follow-up.*

Zien, horen en meteen handelen

In de proeftuin is veel ervaring opgedaan met vroegsignaleren en direct afstemmen over wie wat doet.

Leerkrachten zijn kundig in het signaleren, maar het ontbreekt hen aan tijd of specifieke expertise voor een follow-up. De jeugdverpleegkundigen en schoolmaatschappelijk werkers kijken breder, vanuit hun kennis over gezond en veilig opgroeien en ontwikkelen. En niet onbelangrijk: zij hebben tijd om in te springen en te handelen.

Gelukkig zijn de jeugdverpleegkundigen en schoolmaatschappelijk werkers doeners. Daarmee passen zij prima in de onderwijswereld. Enkel oppikken van opgroei- en/of ontwikkelproblemen is niet genoeg. Vroegsignaleren, analyseren en vervolgens dingen doen, horen bij elkaar.

Gebleken is dat de inzet van de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker geen luxe is. De problematiek die de school in komt, wordt zwaarder en complexer. Op basis van de 6 uren inzet per week hebben de jeugdverpleegkundige en/of de schoolmaatschappelijk werker (meer) mogelijkheden om kwesties snel op te pakken en erger te voorkomen; bij individuele kinderen en gezinnen, maar ook in de community van de school.

Zien, horen en meteen handelen

kinderdagverblijf in ons kindcentrum en een leidster daar sprak flinke zorgen uit: er was taalachterstand, er waren ook concentratieproblemen en het meisje zou achterlopen op allerlei gebied. De leidster had dit al aangekaart bij de ouders, maar kreeg geen gehoor. Ik stemde in met een gezamenlijk gesprek; de ouders, de kinderleidster en ik. Vanuit de ouders liep dit gesprek stroef. Elke suggestie, bijvoorbeeld logopedie voor het kind, werd afgedaan. Dat was niet nodig en het zou vanzelf goedkomen. Ik voelde de leidster van het kinderdagverblijf verstrakken en maakte gebruik van mijn 'vrije rol'. Ik gooide het over een andere boeg en vroeg de ouders wat volgens hen helpend zou zijn: wat willen jullie graag voor je dochter? Met die vraag draaide het gesprek. De ouders wilden best wel, maar hadden moeite met de lijst van 'problemen'. Zij verdedigden als het ware hun kind.

Bang om gepest te worden

"Als schoolmaatschappelijk werker praat ik vaak met kinderen. Zo ook met dit meisje van groep 8. Ze vertelde dat ze bang was om naar de brugklas te gaan. Omdat ze te dik was en daarmee zou ze gepest worden. Ik praatte met haar en dat hielp. Ook vroeg ik haar of ze het fijn zou vinden om in de school met de jeugdverpleegkundige te praten. Die zou echt kunnen helpen bij eventueel overgewicht. Het meisje voelde zich gehoord en kreeg bovendien praktische ondersteuning bij gezond eten en bewegen. Voor onszelf was dit een voorbeeld van effectief inzetten van verschillende expertise."

Positief draaien vanuit ervaring

"Als jeugdverpleegkundige ken ik veel jonge kinderen van het consultatiebureau. Zo ook dit meisje van bijna 4 jaar. Zij zat op het

*Erop terugkijkend,
ben ik blij dat
we elkaar in het
kindcentrum
gevonden hebben."*

Vanuit mijn ervaring wist ik dat ik de ouders een andere plek moest geven. Niet de plek van 'horen jullie wat de leidster zegt?' en 'herkent u de zorg?' Maar veel meer vanuit de eigen kracht van 'wat zien jullie en wat denken jullie dat belangrijk is voor jullie dochter?' Toen de ouders er ook aan toe waren, heb ik logopedie geregeld voor het meisje. Mijn rol was dus klein. Maar wel van betekenis: samen met de ouders kijken wat het kind nodig had voor een goede start op de basisschool. En eigenlijk ben ik ook even coach geweest voor die leidster. Zij wilde het beste; ze had simpelweg deze andere aanpak

nog niet goed in de vingers. Erop terugkijkend, ben ik blij dat we elkaar in het kindcentrum gevonden hebben."

Incident direct de klas uit

"Een jongetje van groep 5 had met Valentijn kaarten meegebracht voor klasgenoten. In een van die kaarten had hij 5 euro gedaan. Het meisje wat de kaart kreeg, ging naar de juf en die zei: 'stop maar in je tas, dan kun je dat geld straks teruggeven'. Ondertussen wist de hele klas ervan en rond het middaguur was het geld gestolen door een ander kind.

De leerkracht gaf mij, schoolmaatschappelijk werker, direct een seintje: 'kun jij hier iets mee? Dan hoef ik de klas niet uit en bovendien, als ik hiermee aan de slag ga, kan het heel groot worden in de groep'. Ik heb de

ouders gebeld van de gever, de ontvanger en degene die gestolen had. Ik kon meteen peilen hoe zij erin stonden. Wisten zij dat hun kind geld had meegenomen? Of had hun kind eerder gestolen? Ik heb uitgelegd dat geven van geld niet gepast was. En dat stelen verkeerd was, maar keihard straffen was ook niet de weg. Een paar dagen later heb ik de ouders nog nagebeld en ze waren blij met de aandacht die ik gaf aan het incident. Ook de leerkracht en de schooldirecteur waren blij met mijn inzet. Omdat ik het verhaal 'meenam' was het in de klas niet blijven rondzingen. Mooi dat ik zo direct kan invliegen. Later heb ik in die klas samen met de leerkracht nog een groepsgesprek gedaan over cadeautjes geven en over mijn en dijn."

Punt uit de praktijk*

- Het is belangrijk om te experimenteren met inzet van de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker voor de hele school. **Dus ook voor groep 1 en 2.** En ook voor contact met individuele kinderen. In deze proeftuinperiode zijn er veel brandjes geblust in klassen waar dat hard nodig was/is. Dat kan op termijn een valkuil zijn.
- De hectiek van alledag maakt dat de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker voor leerkrachten letterlijk **nabij moeten zijn in het schoolgebouw.**
- Daarop aansluitend: zet de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker in een goed zichtbare ruimte, voor kinderen, ouders en leerkrachten. **Niet ergens in de wijk, maar feitelijk zichtbaar en vindbaar in de school.**

* Uit de kwalitatieve proeftuin evaluatie ingevuld door intern begeleiders, schooldirecteuren, schoolmaatschappelijk werkers en jeugdverpleegkundigen.

*Voorkomen dat kwesties
of hulpvragen te lang
blijven hangen
of bij het verkeerde
loket terecht komen.*

Gescheiden werelden aan elkaar verbinden

In de proeftuin is gebleken dat de jeugdverpleegkundigen en de schoolmaatschappelijk werkers een belangrijke brugfunctie vervullen tussen onderwijs en (gespecialiseerde) zorg, tussen school en buurt(team), team Toegang en Regie, politie of maatschappelijk werk.

Vanuit hun vertrouwenspositie in de school, hebben de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker de tijd, de contacten en ook de expertise waarmee zij bruggen kunnen slaan. Dat heeft grote meerwaarde voor kinderen en ouders.

Als brugfunctionaris zetten de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker in op talentontwikkeling, (meer) zelfredzame ouders en veilige scholen in connectie met de wijk. Zij nemen het niet over van ouders, maar zetten simpelweg hun netwerk in om de juiste ondersteuning bij de mensen te krijgen, in de school of in de directe woonomgeving van gezinnen.

De jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker kunnen snel en adequaat contact leggen met het buurtteam, het team Toegang en Regie of andere professionals in zorg en/of sociaal werk. Zij voorkomen hiermee dat kwesties of hulpvragen (te lang) blijven hangen of bij het verkeerde loket terechtkomen. Met als gevolg dat ouders alsnog afhaken in de zoektocht naar passende ondersteuning.

Gescheiden werelden aan elkaar verbinden

Eindjes aan elkaar knopen

“Als schoolmaatschappelijk werker heb ik ook gesprekken met kinderen. Ik had al contact met een jongen in groep 7. Dan praatten we over hoe boos hij kon worden thuis. En hoe slecht hij zich dan later voelde. Vorige week kwam die jongen niet op school. De leerkracht maakte zich zorgen. Ze kwam bij mij. Samen besloten we nog 10 minuten te wachten. Als de jongen er dan niet was, zou zij naar de klas gaan en ik naar het gezin thuis. Uiteindelijk kwam ik daar aan deur en moeder deed huilend open: ‘ik ben blij dat je er bent. Kijk maar hier’. De keuken lag helemaal overhoop en dat was het werk van haar zoon. Hij was erg driftig geworden omdat hij een bepaald shirt niet kon vinden. De jongen zat boven op zijn kamer en ik haalde hem naar beneden. ‘Je gaat nu met mij mee, want je moet naar school!’ Bewust verhief ik even mijn stem, daarmee voelde de moeder zich gesteund. Op de korte wandeling terug naar school, kon de jongen bij mij op verhaal

komen. Hij was verdrietig en schaamde zich. Vanuit mijn buurtteam wist ik al dat het team Toegang en Regie betrokken was bij dit gezin. In overleg met de moeder zocht ik contact met het team: konden zij sneller in actie komen? Het was echt nodig. Vanaf die dag hield ik bij het gezin en ook bij de collega’s van het buurtteam en het team Toegang en Regie de vinger aan de pols. Ik regelde vaak een gesprekje met de jongen op school.

Zo lukte het redelijk om uitbarstingen voor te blijven. Eigenlijk heb ik op die bewuste ochtend de eindjes aan elkaar geknoopt: de jongen ondervond steun, moeder was heel dankbaar dat ik actie ondernam, collega’s in het buurtteam en het team Toegang en Regie werden aangejaagd en de leerkracht was heel blij dat ik erin was gestapt. De klas kon gewoon door. Ik deed mijn werk: serieus nemen van een niet pluis gevoel, erop af en de passende verbindingen leggen. Met je voeten in de klei van de wijk en hup er naartoe. Ik kom je nu halen!”

Paniek wegnemen en schakelen naar hulp

“Een van de leerkrachten op mijn school wilde een melding doen bij Veilig Thuis. Gelukkig kwam zij daarmee eerst bij mij, schoolmaatschappelijk werker. Eigenlijk was die leerkracht uitgeput. Ze had al van alles geprobeerd rondom een bepaald gezin en het liep allemaal op niks uit. Die melding was haar laatste strohalm, om het zo maar te zeggen. Ik vroeg haar om deze kwestie bij mij achter te laten. Melden zou sowieso kunnen, maar laat mij eerst nog een keer met de ouders spreken. Vanuit mijn vrije rol ben ik gaan schakelen. Ik kon de paniek van de leerkracht wegnemen, ik ging in gesprek met de ouders en constateerde dat er nog dingen mogelijk waren. Ik bleef in gesprek met de ouders totdat er effectief hulp op de rit stond, en ik schakelde naar het buurtteam en naar Toegang en Regie: er moet echt iets gebeuren, want de school kan het niet meer aan! In goede samenwerking kwam er hulp en hebben we een melding bij Veilig Thuis kunnen voorkomen.”

Daar hoeft ik niet tussen te zitten

“Twee weken geleden vertelde een kindje in groep 1-2 heel verdrietig aan de leerkracht dat ‘papa zo hard geslagen had’. De leerkracht troostte het kind en schrok. Ze kwam er mee bij mij als intern begeleider. Want ze vond het ingewikkeld om de ouders hierop aan te spreken. Hoe moet je dat duiden, als een jong kind zoiets zegt? Onze schoolmaatschappelijk werker kwam erbij en die was direct en open: ik ga het simpelweg vragen aan die vader. Zij had daar ook wel ervaring in en kon inschatten of er sprake zou zijn van risico’s. Bovendien kende zij de stappen die we moesten zetten als het niet OK zou zijn.

We waren erg blij met haar praktische aanpak. De schoolmaatschappelijk werker deed het incident niet af als ‘niet gehoord’. Maar zij plaatste de boel ook in proportie. Het gesprek met de vader ging overigens goed en er bleek geen reden tot alarm. Onze schoolmaatschappelijk werker kwam erachter dat een collega van haar buurtteam al ondersteuning biedt in het gezin. Niet dat er dan geen zorgen meer zijn, maar het contact ligt nu tussen de schoolmaatschappelijk werker, het buurtteam en de ouders. Als intern begeleider hoeft ik daar niet tussen te zitten. Heel fijn dat de schoolmaatschappelijk werker de instanties en de personen kent. Als wij dat moeten doen, weten we niet waar we moeten zijn. We vullen elkaar goed aan: ik iets dichterbij onderwijs en zij bij de zorg. Zij kan bellen en mailen en kent de wegen. En dankzij de proeftuin heeft ze daar ook de tijd voor.”

“De schoolmaatschappelijk werker deed het incident niet af als ‘niet gehoord’.”

Punt uit de praktijk*

- Het is nuttig om het **met elkaar te hebben over ieders expertise**. Een ‘profiel’ van de jeugdhulpprofessional in de school kan helpen.
- We dienen **alert te blijven op het bespreken van gegevens** en het doorleggen van vragen in verband met de privacy/avg.
- Als brugfunctionaris kun je erg druk zijn met het verbinden naar andere partners zoals het team Toegang en Regie en Veilig Thuis. **Voorkomen dat we langs elkaar heen werken**, blijft een aandachtspunt!

* Uit de kwalitatieve proeftuin evaluatie ingevuld door intern begeleiders, schooldirecteuren, schoolmaatschappelijk werkers en jeugdverpleegkundigen.

*Verbindingen
tussen de school
en de wijk
zijn belangrijk.*

Werken aan warme contacten in de wijk

Omdat nu eenmaal niet álles in de school is op te lossen en omdat elke school deel uitmaakt van een Bossche wijk, zijn verbindingen tussen de school en de wijk belangrijk. Liefst in de vorm van warme contacten; onderwijs-, zorg-, sociaal werk- en andere professionals die elkaar persoonlijk kennen en elkaar snel vinden.

In de proeftuin is gebleken is dat warme contacten in de wijk sneller tot stand komen en effectiever onderhouden kunnen worden via de netwerken van de jeugdverpleegkundige en de schoolmaatschappelijk werker. Beiden zetten hun professionele netwerken maximaal in.

Daarmee vergroten zij de sociale kaart voor de onderwijzers, met als resultaat dat kinderen en gezinnen effectiever toegeleid worden naar hulp.

Bijkomend belangrijk voordeel: in warm wijk- (en stedelijk) contact weten school- en wijkprofessionals over en weer wat er speelt. Ten gunste van de kinderen op school en de gezinnen in de wijk.

Werken aan warme contacten in de wijk

Vinger aan de pols houden

"Ik was als schoolmaatschappelijk werker uitgenodigd voor een feestelijke viering op school en dat maakte me blij. Ik werd beschouwd als teamlid! De middag begon met veel kinderen, lekkere hapjes en blije ouders. Tot het moment dat enkele ouderparen elkaar tegen het lijf liepen. Achteraf bleek dat er al langer ruzie was tussen die stellen. Het escaleerde met schreeuwen, dreigen en huilende kinderen. Meteen heb ik de telefoon gepakt, maar ik kon de wijkagent niet bereiken. 112 heb ik niet gebeld; dat zou ik een volgende keer wel doen. Enfin, het lukte ons om de ouders uit elkaar te halen en naar huis te sturen. De volgende ochtend stond ik samen met de leerkrachten op het schoolplein, om ouders gerust te stellen. En daarna ben ik mensen gaan bellen in mijn netwerk: buurtteam, wijkagent, andere wijkwerkers. En ook het crisisinterventieteam van Farent. Want er waren over en weer bedreigingen geuit. Wisten zij wat er speelde tussen die ouders en wat konden zij doen om de school 'veilig' te houden? Dat bleek nog niet zo

simpel. Gelukkig voelden de leerkrachten en de directeur zich wel geholpen door mijn inzet. En zij introduceerden me ook bij ouders op school die ongerust waren: 'dit is onze schoolmaatschappelijk werker. Spreek haar aan als dat nodig is!' Tot nu toe zijn er in de school geen problemen meer geweest. Maar ik ben er nog niet klaar mee. Ik blijf alert en houd ook contact met de partners in de wijk."

Snelheid maken

"Gisteren was ik bij een gesprek van de intern begeleider, een leerkracht en een moeder. Ik kende de moeder al en zij had vragen over opvoedondersteuning die zij zou krijgen via het team Toegang en Regie. Ze hoorde maar niks. 'Ik ga het voor je checken,' beloofde ik, 'dat doe ik snel, als schoolmaatschappelijk werker weet ik de weg. En terwijl je wacht, kan ik je ondersteunen bij het opvoeden. Dat kan op school, maar ik kan ook bij je thuis komen.' Ik houd ervan om dingen snel op te pakken, ook richting partners in de sociale kaart van de school. We moeten echt voorkomen dat we enkel signaleren en daarna niks... Ook als ouders afzeggen en ik weet dat er dingen spelen, ben ik er meteen bij: wat is het eerste moment dat we kunnen praten? Ik laat er liefst nog geen week overheen gaan. Dat is alweer te lang. Ik ben echt van kort, kort, kort!"

Administratieve blokkades

"Als schooldirecteur ben ik samen met onze schoolmaatschappelijk werker intensief betrokken geweest bij een moeder en haar jonge kinderen. De kinderen zaten bij ons op school en verzuimden voortdurend. Via de leerplichtambtenaar kwamen we erachter dat er veel aan de hand was in het gezin. De alleenstaande moeder en haar kinderen

Punt uit de praktijk*

- **Veel hulp vanuit ggz is afgebouwd.** Er blijven echter ouders die voor zichzelf een contact nodig hebben bij ggz. Dat is er niet meer of veel minder. Ouders kunnen nergens naartoe. Terwijl ze het wel nodig hebben om op gezette tijden hun zorgen, angsten, twijfels te delen met een professional. Mogelijk kunnen jeugdverpleegkundigen en schoolmaatschappelijk werkers hierin iets bieden. In elk geval kunnen we onderzoeken of zij brugfunctionaris kunnen zijn richting helpend contact.

* Uit de kwalitatieve proeftuin evaluatie ingevuld door intern begeleiders, schooldirecteuren, schoolmaatschappelijk werkers en jeugdverpleegkundigen.

woonden in bij een vriend die wekelijks dreigde het gezin op straat te zetten. Onze schoolmaatschappelijk werker kwam in contact met de moeder, maar we liepen vast op een administratief probleem: de kinderen staan ingeschreven in 's-Hertogenbosch. De moeder staat ingeschreven in een andere gemeente in Nederland. Daarmee werd hulp voor het gezin in 's-Hertogenbosch moeilijk. Het buurtteam verwees naar de gemeente waar moeder stond ingeschreven. De moeder wilde administratief best 'overstappen' naar Den Bosch, maar kreeg dat niet voor elkaar. Omdat zij dakloos dreigde te worden, reisde zij met haar kinderen naar kennissen in die andere gemeente. Op goed geluk probeerde de moeder om de kinderen daar op school te krijgen. Die school nam contact op met ons en we constateerden samen dat we problemen aan het verschuiven waren, van de ene naar de andere gemeente. En in het slechtste geval zou het gezin van de radar kunnen verdwijnen. Onze schoolmaatschappelijk werker heeft zich heel hard ingespannen voor dit gezin en zij heeft gerammeld aan alle

gemeentelijke en andere deuren. Als zij niet op school was geweest, waren we het lijntje met het gezin allang kwijt geweest. Samen willen we voorkomen dat dit gezin uit beeld verdwijnt. Omdat we geen andere opties zien, hebben we uiteindelijk Veilig Thuis ingeschakeld. Dit verhaal maakt voor mij duidelijk hoe lastig het nog steeds is om snel te schakelen. Als school slaan we alarm omdat we zorgen hebben om kinderen. Voor ons logisch. We kennen die kinderen en we zien het misgaan. Bij de collega-instanties gaat het gesprek vervolgens over regels en over geld. Willen we dat de school echt vindplaats is, dan hebben echt nog werk te doen in de follow up. Bij andere instanties moeten we met elkaar nog slagen maken."

Via de leerplichtambtenaar kwamen we erachter dat er veel aan de hand was in het gezin.

Vasthouden wat werkt

De proeftuin is succesvol gebleken. De preventieve inzet van opvoedondersteuning in de school werkt. Het aantal gestelde vragen, afgeronde begeleidingen, geboden ondersteuning én de grote tevredenheid van kinderen, ouders en leerkrachten bevestigen dit. Ook de praktijkverhalen in deze uitgave doen daarvan verslag. De resultaten en conclusies hieronder zijn richtinggevend voor vervolg.

Directe en via-via vragen

47% **22%**

betrof een directe vraag aan de jeugdverpleegkundige of schoolmaatschappelijk werker.

betrof een vraag via de intern begeleider of leerkracht.

Zonder de jeugdverpleegkundige of schoolmaatschappelijk werker waren de via-via vragen mogelijk verloren vragen geweest. Of vragen waarvoor leerkrachten en/of ouders zelf op zoek moesten naar een passend antwoord, veelal buiten de school.

Toeleiding en doorgeleiding

bij **6%** bij **8,5%**

toeleiding naar de juiste hulpverlener.

doorgeleiding naar buurtteam, jeugdarts, gespecialiseerde of niet-geïndiceerde jeugdhulp.

In 14,5% van de vragen is betrokken ouders dus een zoektocht bespaard gebleven.

Diversiteit aan vragen

58% **31%**

betrof een vraag om informatie of advies.

betrof een vraag waarbij daadwerkelijke ondersteuning is geboden, in 1 of meer contactmomenten.

Contact en tevredenheid

bij ruim **56%** bij **44%**

blijft het contact met de vragensteller voortduren, ook na afronding van de vraag.

bij van de vragenstellers is het contact afgerond. Hiervan geeft 34% expliciet aan dat de ondersteuning naar tevredenheid was.

In ruim de helft van alle gevallen blijft er contact, ook na afronding van de vraag. Kinderen, ouders en leerkrachten blijven betrokken en gezien bij de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker.

Conclusies

- ✓ Laagdrempelig contact loopt via vertrouwen. We benutten de verbindende kracht van mensen die elkaar kennen.
- ✓ De jeugdverpleegkundige en de schoolmaatschappelijk werker profileren zichzelf als 'van het schoolteam'. Dit werkt. Kinderen, ouders en leerkrachten hebben eerder vertrouwen en komen met vragen.
- ✓ De jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker zijn zichtbaar in de school. Niet in een gesloten kantoor, maar aanspreekbaar op het schoolplein of in de wandelgangen. Dit verlaagt letterlijk de drempel. Ze zijn aanwezig en zichtbaar.
- ✓ De vindplaats school wordt 'samenwerkplaats' door het gezamenlijk signaleren, bespreken, uitzetten van acties en vasthouden van contacten. Dit resulteert in een stevige verbinding onderwijs – opvoedondersteuning.
- ✓ Leerkrachten worden ontzorgd; zij kunnen door met onderwijs geven. Ofwel talenten van kinderen tot bloei laten komen.
- ✓ Basisondersteuning jeugd in de school geeft tijdwinst: de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker hebben ruimte voor direct contact, geven meteen advies en gezinsgerichte hulpverlening (eerste lijns).
- ✓ Vanuit hun 'vrije vertrouwenspositie' in de school kunnen de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker inventief en doortastend kwesties oppakken, analyseren en oplossen, onder meer via gezinsinterventies.
- ✓ Interventies zijn succesvol, juist omdat de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker nabij en kortdurend in actie komen, met de focus op het gezin én de school.
- ✓ Als brugfunctionaris zetten de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker hun kennis en netwerk in om kinderen of gezinnen effectief bij passende ondersteuning te krijgen. Via hun netwerken komen warme contacten in de wijk sneller tot stand en worden deze ook onderhouden, ten gunste van de schoolgemeenschap.
- ✓ Omdat de schoolmaatschappelijk werkers, net als de jeugdverpleegkundigen, verbonden zijn aan de buurtteams, hebben kinderen, ouders en de scholen gemakkelijk toegang tot alle vormen van basisondersteuning. Denk aan mantelzorgondersteuning, de inzet van vrijwilligers en/of de inzet en expertise van PowerUp073 (talentonwikkeling jeugd, participatie en preventie).
- ✓ Een gezamenlijke inzet van jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker op school verhoogt het resultaat. De schoolmaatschappelijk werker ondersteunt vanuit haar maatschappelijke achtergrond individuele kinderen en ouders. Zij doet ook gezinsinterventies. De jeugdverpleegkundige brengt veel kennis over gezondheid en ervaring vanuit haar medische achtergrond. Samen dragen zij bij aan een veilige schoolgemeenschap waar elk kind en elke vraag ertoe doen.
- ✓ Investeren in de aanwezigheid van de basisprofessionals op school (de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker) werkt als een filter richting gespecialiseerde jeugdhulp. Het vangt vragen eerder af, lost een aantal al direct op en vermindert daardoor de omvang vragen in de tweede lijnszorg.

ouderverhaal

*De school-
maatschappelijk
werker is een bekende
van school en
zij dwingt niet.*

Geen dwang

“Mijn dochter kon huilen om alles en niks. Zomaar ineens. En als ik vroeg of ze ergens mee zat, dan kwam er niks. Toen ik op school de schoolmaatschappelijk werker tegenkwam, vertelde ik hierover: ‘zou er iets zijn? Iets wat mijn kind niet aan mij wilde vertellen?’”

“De schoolmaatschappelijk werker was meteen heel begeleidend en behulpzaam. Ze beloofde te praten met mijn dochter. Later belde ze me om te vertellen dat ze mijn kind gesproken had. Uit dat gesprekje was niks zorgelijks naar voren gekomen. Wel had ze gemerkt dat mijn dochter het fijn vond om te vertellen. De schoolmaatschappelijk werker hield dus contact met haar. Ook ik kon haar altijd bellen.

De schoolmaatschappelijk werker hielp mij ook met de leerplechtambtenaar. Die had mij op gesprek gevraagd omdat onze kinderen

een tijdje te laat op school kwamen. Ik was daar niet blij mee. De leerplecht voelt voor mij als ‘straf’. En dat voelt niet lekker. De schoolmaatschappelijk werker besprak dit met mij. Ze vertelde hoe de regels zijn, maar ze stelde me ook gerust. Daardoor voelde ik me niet zo afgestraft en liep het gesprek met de leerplecht beter.

“De leerplecht voelt voor mij als ‘straf’.

En dat voelt niet lekker.”

Het is goed dat deze begeleiding er is op school. Zou ik met de kids ergens naar maatschappelijk werk of een psycholoog moeten, dan zou ik dat niet snel doen. Dit is anders. De schoolmaatschappelijk werker is een bekende van school en zij dwingt niet. Dat is fijn.”

De proeftuin

PROEFTUIN VAN APRIL 2019 TOT APRIL 2020

De 6 deelnemende scholen startten in april 2019 met de proeftuin, voor de duur van 1 jaar; een enkeling begon pas na de zomervakantie van 2019.

PER SCHOOL 6 UITBREIDINGSUREN

De deelnemende scholen konden elk 6 extra uren per week inzetten voor een basisprofessional - schoolmaatschappelijk werk of jeugdhulpverpleegkundige – bovenop de reguliere inzet van ongeveer 1,5 uur per week.

6 SCHOLEN 1 DOEL

In de proeftuin wilden de scholen ervaring opdoen met **vroegtijdig, laagdrempelig en nabij aansluiten** bij ondersteuningsvragen van kinderen en gezinnen, om zo **escalatie en inzet van zwaardere hulp te voorkomen**. Op de plek waar kinderen en hun ouders dagelijks zijn, worden vragen meteen opgepakt door het schoolteam aangevuld met de jeugdhulpverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker.

INZET OP MAAT

Bewust werd gekozen voor varianten in inzet van de 6 uitbreidingsuren. Op twee scholen kwam enkel een schoolmaatschappelijk werker. Twee andere scholen werkten met enkel de jeugdhulpverpleegkundige. En op twee scholen kwam een gedeelde inzet van beide professionals, waarbij ieder 3 uren uitvoert. Op een school viel de jeugdhulpverpleegkundige (6 uren per week) uit. Haar plaats werd ingevuld door een opvoeddeskundige.

- Basisschool Kruisboelijn en KC De Springplank > 6 uren schoolmaatschappelijk werk
- De Wijboom > 6 uren jeugdhulpverpleegkundige
- KC 't Boschveld en KC Westerbreedte > 3 uren schoolmaatschappelijk werk en 3 uren jeugdhulpverpleegkundige
- KC 't Rondeel > 6 uren opvoeddeskundige

NETWERK BIJEENKOMSTEN

Elke 3 maanden, gedurende de looptijd van de proeftuin, ontmoetten de onderwijs- en jeugdhulpprofessionals elkaar in de setting van een werkcafé. Er was volop ruimte voor uitwisseling, elkaar nader leren kennen en horen van elkaar hoe het liep op andere scholen. Op andere momenten was er ook uitwisseling met leden van de projectgroep. Netwerkbijeenkomsten zoals deze droegen zonder meer bij aan het succes van de proeftuin. De deelnemende professionals bekrachtigden elkaar positief en werkten voortvarend aan praktische verbindingen. De opgedane ervaringen en energie in de netwerkbijeenkomsten liggen mede ten grondslag aan deze uitgave.

STUUR- GROEP

De stuurgroep bestond uit vertegenwoordigers van SWV PO de Meierij, SSPOH (stichting schoolbesturen primair onderwijs 's-Hertogenbosch), Farent, GGD Hart van Brabant en de gemeente 's-Hertogenbosch.

Colofon

TEKST Ilse van Dongen

VORMGEVING melding | ontwerp enzo

DRUK Drukkerij Wihabo

Dit is een uitgave van SWV PO De Meierij,
in samenwerking met SSPOH
(stichting schoolbesturen primair onderwijs
's-Hertogenbosch), Farent, GGD Hart van
Brabant en de gemeente 's-Hertogenbosch.

© SWV PO De Meierij, maart 2020
www.demeierij-po.nl

Stichting Schoolbesturen
Primair Onderwijs
's-Hertogenbosch

Hart voor Brabant

's-Hertogenbosch

